herpy

SKILDPADDER

Painted Wood Turtle

Rhinoclemmys pulcherrima

Rhinoclemmys pulcherrima er en dagaktiv, farverig skildpadde fra Mexicos og Mellemamerikas stillehavsside. Skjoldet bliver 15-20 cm langt, og hoved, ben og skjold har røde og gule tegninger. Arten lever mest på land i buskland og fugtig skov og holdes bedst i et varmt, fugtigt terrarie med et lavt vandparti.

Familie: Geoemydidae Tidligere navn: *Emys pulcherrimus; Geoemyda pulcherrima; Callopsis pulcherrima*

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**15-20 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**20-25 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Jordboende og semi-akvatisk**
Biotop	**Savanne, tørskov og vådområde**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**120 × 60 × 50 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**22-26 °C**
Hotspot	**32-35 °C**
Temperatur, nat	**20-24 °C**
Luftfugtighed	**70-90 %**
Vand	**Vanddel** dybde 5-10 cm
Vandtemperatur	**24-26 °C**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-zone 2
Kost	**Insekter, frugt, færdigfoder, planter og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**1-5 æg**
Inkubation	**100-110 dage** ved 26-30 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Næsten truet (NT)**

CITES liste II og EU-bilag B (forordning (EU) 2026/1383) via slægtslistningen *Rhinoclemmys* spp. CITES-tilladelser og -certifikater udstedes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) efter BEK nr. 1588 af 9.12.2024. Spørg SGAV om kravene til dokumentation ved køb, salg og import.

Om arten

Rhinoclemmys pulcherrima er en lille til mellemstor skildpadde af familien Geoemydidae. Alle mål i teksten er skjoldlængden (carapax). Hannerne bliver 15-18 cm og hunnerne op til 20 cm. Skjoldet er lysebrunt med en lav køl langs midten og let furede skjolde, og hos underarten *R. p. manni* er det pyntet med gule og røde koncentriske ringe og sorte tegninger. Bugskjoldet er gulligt med røde mønstre, huden er mørk olivengrøn med røde til lyserøde striber, og hovedet har fine røde linjer. Øjnene har en blå streg på hver side af pupillen.

Hannen har en længere og tykkere hale end hunnen, og hans bugskjold er svagt indadbuet. Hunnens skjold er mere hvælvet, og hendes farver bleger med alderen, mens hannens holder sig bedre. Unger og halvvoksne dyr har samme mønster som de voksne og er særligt klart farvede. Nyklækkede unger måler 35-50 mm.

Artsnavnet kommer af det latinske *pulcherrimus*, "den smukkeste", og hentyder til hovedets og skjoldets farver hos den unge skildpadde, som arten blev beskrevet efter.

Der skelnes mellem fire underarter: *R. p. pulcherrima*, *R. p. incisa*, *R. p. manni* og *R. p. rogerbarbouri*. *R. p. manni* er den mest farverige, og den holdes oftest i fangenskab.

Arten er nysgerrig og ikke sky, så længe den føler sig tryg. Den æder grådigt og kommer frem fra sit skjul, så snart der er mad på vej. Af slægtens arter regnes *R. pulcherrima* for en af de lettere at holde, når temperatur og fugtighed er rigtige. Nyimporterede, vildfangne dyr klarer sig dog ofte dårligt. Arten kan blive 20 år eller mere.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Udbredelse og levested

Rhinoclemmys pulcherrima lever langs Stillehavssiden af Mexico og Mellemamerika. Fra det sydlige Sonora går udbredelsen sydover gennem Sinaloa, Nayarit, Jalisco, Colima, Michoacán, Guerrero, Oaxaca og Chiapas til Guatemala, El Salvador, Honduras, Nicaragua og Costa Rica. Arten er også angivet fra Chihuahua.

Underarterne har hver deres område. *R. p. rogerbarbouri* findes fra det sydlige Sonora til Colima og Sinaloa, *R. p. pulcherrima* i Guerrero og Oaxaca, *R. p. incisa* fra Oaxaca gennem Mellemamerika til det nordlige Nicaragua og El Salvador, og *R. p. manni* fra det sydlige Nicaragua til det nordlige Costa Rica. Dyrene i handlen kommer især fra Nicaragua.

> **Oprindelig udbredelse:** Mexico, Guatemala, El Salvador, Honduras, Nicaragua og Costa Rica.

LEVESTED

Rhinoclemmys pulcherrima er en tropisk lavlandsart, der især lever i buskland og fugtig skov, men også i galleriskov langs vandløb. Den opholder sig mest på land og kan findes mange kilometer fra vand. Alligevel holder den til fugtige steder, og især i tørtiden ses den vade og svømme i bække og regnvandspytter. Arten tåler tørke og temperaturer op til 44 °C.

Klimaet har en tydelig regntid og tørtid. Skildpadden æder på land, selv om den bruger tid i vandet. Føden består af vilde blomster, græs, frugt som guava og mango, insekter, orme, snegle og fisk.

Æg lægges i jord eller løvlag. Truslerne er skovrydning og indsamling til mad og kæledyrshandel. Rovdyr som krokodiller, rovfugle og pattedyr tager især æg og unger.

Pasning

TERRARIET

Der findes kun lidt viden om pasningen af *Rhinoclemmys pulcherrima*, og flere tal er lånt fra beslægtede skildpadder med samme levevis. Arten holdes i et stort, varmt og fugtigt terrarie med dyb bund og et lavt vandparti, ikke i et akvarium. Et enkelt voksent dyr skal have mindst 120 × 60 × 50 cm. Et par skal have mindst 150 × 70 × 50 cm, og flere dyr kræver mere gulvareal. Gulvarealet er vigtigere end højden.

Bunden skal være dyb, fugtig og blød, for skildpadden graver sig helt ned med kun hovedet fremme. En blanding af lige dele barkflis, levende sphagnum og kokosfibre i omkring 12 cm dybde holder på fugten, klistrer ikke til dyret og holder vandet rent. Hold bunden fugtig, men ikke vandmættet, og skift den højst et par gange om året.

Vandpartiet er en lav, bred bakke med 5-10 cm vand, som dyret let kommer ind og ud af. Skildpadden afleverer sin afføring i vandet, så bakken skal skiftes mindst en gang om ugen. Brug tre ens bakker: to sidder inde i hinanden i terrariet, og den tredje er fyldt med frisk vand. Løft den øverste ud og sæt den rene ind, så bunden ikke forstyrres.

Arten føler sig tryg ved skjul. Sæt store flade stykker korkbark lodret langs bagvæggen, hæng planter ned fra siderne, og placér robuste planter i potter og drivtømmer. Er dyret utrygt, bruger det ikke solpladsen. Dæk gerne bagsiden og siderne udenpå med en ensfarvet baggrund. Luk en del af ventilationen for at holde fugten oppe.

Udendørs hold kræver et opvarmet, tørt husly og er kun relevant i de varmeste sommermåneder. Indhegningen skal være flugtsikker og have både sol, skygge og en lav vandbakke. En hun skal have et sted med jord eller sand til æglægning.

Læs mere: Varme og temperatur

TEMPERATUR

Om dagen skal der være 22-26 °C i terrariet og 32-35 °C på solpladsen. Solpladsen skal ligge åbent og trygt, så dyret bruger den. Nattemperaturen er ikke dokumenteret; 20-24 °C passer til et tropisk klima, og arten tåler ikke kolde nætter.

Varmelampen over solpladsen styres af en dæmpende termostat. Er rummet køligt, kan der suppleres med en svag akvarievarmer i vandbakken eller en varmemåtte med termostat på ydersiden af terrariets væg.

Dyret er mere i vandet om foråret og sommeren og kun lidt om efteråret og vinteren. Arten går ikke i vinterhvile.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal være høj, 70-90 %. Forstøv terrariet kraftigt med lunkent vand hver aften, og hold bunden fugtig. Glas og planter skal kunne tørre mellem forstøvningerne, mens den dybe bund holder på fugten.

Skildpadden er semiterrestrisk og bruger vandbakken, så vandet skal være friskt. Den afleverer afføring i vandet, så bakken desinficeres jævnligt med et middel, der er beregnet til dyrehold, og skylles godt.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

VAND OG VANDKVALITET

Vandpartiet er en lav bakke med 5-10 cm vand og en rampe, så dyret let kommer ind og ud. Temperaturen er 24-26 °C. Arten opholder sig mere på land end i vandet og bruger vandet mest om foråret og sommeren.

Vandet skiftes mindst en gang om ugen og oftere, når det er snavset. Til parring og til fodring med insekter bruges en stor balje med 25 cm vand ved 26 °C, hvor dyret kan svømme. Unger holdes i en lav bakke med 2 cm vand og vandplanter.

LYS OG UVB

Over solpladsen skal der være et UVB-rør og en varmespot på samme sted, så dyret får både varme og UVB, når det soler sig. Et T5 UVB-rør med 5 % UVB og en varmespot på omkring 60 watt, koblet til en dæmpende termostat, passer til et terrarie af den størrelse. Zone 2 passer til en art fra skov og skovkant.

UVB-rør mister styrke og skal skiftes jævnligt, og glas og plast stopper UVB, så der må ikke være noget mellem røret og dyret. Lyset skal være tændt omkring 12 timer i døgnet, og en tidsafbryder styrer det. UVB gør, at dyret kan danne D3 og optage kalk.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

Rhinoclemmys pulcherrima er altædende og æder med stor appetit. Voksne dyr fodres to til tre gange om ugen med en blanding af cirka 60 % grønt, 30 % frugt og grønsager og 10 % færdigfoder til skildpadder. Grønt er mælkebøtte, cikorie, brøndkarse, spinat, rucola og endivie. Frugt og grønsager kan være svampe, agurk, tomat, ærter, majs, vindruer, melon, kiwi, æble, blåbær og jordbær, og alt skæres groft og drysses rigeligt med kalk. Hver anden til tredje uge sættes dyret i en balje med vand (se Vand) og får levende foderinsekter som store melorme (*Zophobas*) og *Blaptica dubia*, så meget som det æder på en halv time.

Plantekosten serveres på land. Giv ikke en hun ekstra foder, når hun bærer æg eller lige har lagt, for det fremmer hyppigere æglægning. Både grønt og insekter drysses med kalk og vitaminer.

Unger tager i begyndelsen kun levende føde. Små melorme og nyklækkede kakerlakker passer. Efter nogle uger begynder de at spise vandplanter, og derefter spiser de næsten alt, der kan spises.

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Rhinoclemmys pulcherrima er nysgerrig, aktiv og ikke sky, så længe den har skjul. Den graver sig ned i bunden og kommer frem, når der er mad. Den kan lide at kaste jord og sand op på ryggen med forbenene.

Hold helst ét dyr eller et par. Hannen kan stresse hunnen med sin opmærksomhed. Parrer dyrene sig kun, når de sættes sammen i en dyb balje vand, lader hannen ofte hunnen være resten af tiden, og de kan gå sammen. Er hunnen stresset, eller lægger hun ufrugtbare æg, skal hannen holdes for sig.

Nyimporterede, vildfangne dyr tilpasser sig ofte dårligt, og opdrættede dyr er langt at foretrække. Vask hænder før og efter håndtering.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannen har en længere, tykkere hale med kloakken uden for skjoldranden og et svagt indadbuet bugskjold. Hunnen er større, har et fladt bugskjold, der er let opadbøjet foran, og en kortere hale med kloakken under skjoldranden. Størrelse og alder ved kønsmodenhed er ikke dokumenteret.

PARRING

Under parringen nikker hannen med hovedet, følger efter hunnen og berører hendes hale og skjold med snuden. Senere tager hunnen kontakt snude mod snude og nikker tilbage. Parringen lykkes bedst i dybt, varmt vand, omkring 25 cm og 26 °C. Holdes hannen sammen med hunnen hele tiden, kan han stresse hende, og hun lægger ufrugtbare æg. Så skal de holdes hver for sig. En kølig hvileperiode er ikke dokumenteret.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger 1-5 aflange, hårdskallede æg pr. kuld, ofte 1-2 store æg med 6-8 ugers mellemrum. Æggene måler 37-52 mm i længden og 24-32 mm i bredden. I naturen ligger lægningen fra maj til december, i fangenskab oftest fra oktober til april. Hunnen graver æggene ned i jord eller løvlag, så giv hende en bakke med fugtig jord eller sand.

INKUBATION

Æggene tages op med det samme, når de er lagt, og lægges halvt nedgravet i fugtigt substrat i en rugekasse. Ved 28 °C klækker de efter omkring 105 dage. Ligger æggene mere end 24-48 timer i bunden, kan fostrene gå i hvile (diapause) i op til seks måneder, og klækningen kan så trække ud i op til ni og en halv måned. Æg, der ser dårlige ud, kasseres ikke, før de er klækket eller helt kollapset.

Kønnet afhænger af temperaturen: ved 24-27 °C bliver alle til hanner, ved 30 °C er omkring en fjerdedel hanner, og over 30 °C bliver alle til hunner.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne tages op af rugekassen, når blommesækken er optaget, og anbringes i en lav bakke på omkring 25 × 20 cm med 2 cm vand i 26 °C. Giv dem vandplanter, en lille flad sten som solplads og en lampe, der giver omkring 28 °C. De første gange spiser de kun levende føde, serveret med en pincet. Når de har vænnet sig til planterne, bliver de hårdføre. Efter 12-18 måneder flyttes de til et terrarie som de voksnes.

Sundhed og typiske fejl

Skildpadder skjuler sygdom, så vær opmærksom på ændringer i appetit og adfærd. Vej dyret jævnligt, og før en logbog.

Typiske problemer og fejl i pasningen: - For kolde nætter og for lav luftfugtighed, som giver slaphed og luftvejsinfektioner. - Mangel på UVB eller kalk, som giver blødt og misdannet skjold. - Parasitter: blodparasitter af slægten *Hemolivia* findes hos omkring en tredjedel af nyimporterede dyr, og tarmparasitter forekommer hos vildfangne dyr. Få en afføringsprøve undersøgt hos dyrlæge, når dyret er nyt. - Dårlig vandkvalitet, som giver skjold- og hudinfektioner.

Alle krybdyr kan være symptomfrie bærere af *Salmonella*. Vask hænder før og efter kontakt med dyret, vand og udstyr, og lad ikke børn under 5 år håndtere dyret. Søg en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, ikke spiser eller virker sløvt.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.